

(6) ונחלא"ש למא חלמ
מדי"הו. (7) עין כפר
מ"ח. (8) צ"ל לט: נדרים
מח: ג"כ מ: (9) שמות
לח. (10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) (19) (20) (21) (22) (23) (24) (25) (26) (27) (28) (29) (30) (31) (32) (33) (34) (35) (36) (37) (38) (39) (40) (41) (42) (43) (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62) (63) (64) (65) (66) (67) (68) (69) (70) (71) (72) (73) (74) (75) (76) (77) (78) (79) (80) (81) (82) (83) (84) (85) (86) (87) (88) (89) (90) (91) (92) (93) (94) (95) (96) (97) (98) (99) (100)

הגהות הב"ח

(6) תוב' ד"ה זה וכו'
וה"ה דה"ה למיפדך
לכ"ס:

מוסף רש"י

השותפין שנדרו הנאה
זה מזה אסורין ליכנס
לחצר. בחצר של שנין
דכל חד אסור בדריסת
הרגל של חברו, וקא סבר
אין ברירה, דאימור האי
לחלק חברו עיל והאי
לחלק חברו עיל (נדרים
מה): שכל זמן של חלקו
את החצר נכנס כל אחד
לחלק חברו וקא ליה בלא
יאל דבר, שחרי הטה
מחברו שעמד בחצרו
(רשב"ם ב"ב נ:).

לימא סא. דקמני חייבין רבי היא דלמך לעיל (ע"ה) גבי חופר צור תשעה
הואיל ועבד צו שיעור מוקין דהו שומץ צנוקין והכא דעבדי
קמאי שיעור מיתה הו כולס שומפין בשלומי מיתה: והא.
דקמני אחרון חייב ורשון פטור: רבנן. דדייקי (ע"ה) אש"ה) אחד ולא

שנים: אפילו רבנן מודו. דכי כמיב
מיעוטא אחופר צור ט' כתיב לליכא
לחיובה מן והמת יהיה לו) דהא
מסקנא דמלתא מן והמת יהיה לו
נפקא לן דההוא דעבד שיעור מיתה
מחייב ומיהו כולה מילתא לא מנינו
למילף מינה דעיקר קרא לכדבא
אחא: שלא היה זה הכל למיטה.
שהיתה רחבה הרבה משה"ס פטור אף
צנוקין כדלמרינן איש אחד ולא שנים:
דהוה ליה כחופר צור ט' ובא אחר
והשלימה לעשרה: הא והא רבי.
דאלו רבנן כי היכי דפטרי חופר
ט' מנוקין פטרי נמי הכא לקמאי:
כגון שלא היה זה הכל לא למיטה
ולא לנוקין. הלכך ראשון פטור אף
צנוקין ואלויבא דרב דלמך (נ:)] להבטלו
ולא לחננו ואלויבא דרבי אנטונין
לשנויי שלא היה זה הכל אפי' לנוקין
דאלו היה זה הכל לנוקין הו ראשון
שומץ לנוקין ולשמאל דלמך (נ:)] אף
על הצטטה חייבה מורה מוקי לה
במלא ספוגות בקרקעומו דאין כהן
חצט: בלאו למחולקא רבי ורבנן.
לרבנן אחרון חייב צין לנוקין צין
למיתה לרבי אחר אחרון למיתה אחר
שניהן לנוקין: פשיעא. מה לי הוסף
למטה מה לי הוסף למעלה: מהו
דימא. צין לרבי צין לרבנן אחרון
פטור דלאו הצלא דדייה קטליה:
טס טפס. החופר צור ט' ואחר
השלימו לעשרה וחזר אחרון וסמס
ומילא עפר אותו טפס שהוסף:
טס. סמס בלשון ארמי. [סתמוס]
טמונון פלשתיא (בראשית ט:): מאי
דעבד שקליה. וראשון חייב צנוקין:
קמה ליה ברשופיה. והוה ליה השתא
צור תשעה דאחרון ומייב מיהא
צנוקין: מיא מוסף הצלא: הרחיבה.
אחד חופר צור ט' ובא חבירו והרחיב
פיו: הרי מיעט הצלא. ותבא לו
צרכה: הרי קירב הויקא. שמיטט
מקום מעמד רגלים ושמה לא היה
הולך השור עד מקום פי הצור
שבתחילה: וראשון מאימס מפיטרי.
דיטעוון על השני היתה השמירה
דפשיטא לן דהני עבר דקמני מתני'
נשתמש קאמר דאי כדקמני מתני'
שעברו עליו שניהן זה אחר זה אמאי
ראשון פטור הרי גס הוא פשע:
דליו. כסוי הצור לכסותו שהראשון
פתחו ודלה וצא שני ומלאו ומסר לו
ראשון את כסוי הצור: והאי מדידיה
קממלא. ולא הו ליה שני שאל על
חלקו של ראשון שיהא כולו מוטל עליו
לשומרו הלכך אס הויק שניהם חייבין
אבל מסר לו את הדלי נעשה זה
שומר שקיבל עליו לכסותו: לחצר.
של שניהן: לתוך שלו. כל היכא
דעילי יכול לומר זה חלקי
שאני צורר ומתני ליה צרייה:
ליקנייה בחוקא. משנתמס צו שהרי
קרקע נקיית בכסף בשטר ובחוקא:
צעי למימר ליה לך חוק וקני כו':
משכוחת

שלא היה בו הכל צ"מיה. שהיה רחבו יותר מעמקו:
אי בהבא מיתה. הרבה הוא תימה דהיי דמיעט הצלא מכל מקום
אס לא דהרמיז לא היה נוסף: השותפין שנדרו הנאה
זה מזה אסורין ליכנס בחצר. צנדרים (דף מו:) מפרש צין יש

צו דין חלוקה וצין אין זה דין
חלוקה אסורים ואע"פ שאין יכול
למחות ליכנס כשאין צו דין חלוקה
מ"ע יכול לאסור עליו מדי דהו
אמשכיר בית לחבירו שיכול המשכיר
להקדיש כדלמא נמסכת ערכין
צפ"ה האומר משקלי (דף כה. נ:)]
אע"פ שאין יכול למחות ציד השוכר
שלא ליכנס וא"ת ומ"ש מצ"ח דלמי
ושקיל אפי' הוסף שדכו אלא משום
ד' אבהו מוסף דינר שלא יאמר
(שם דף כג:)] ו"ל דשאלו צ"ח
דגוף הקרקע יולא מתחת יד המקדיש
אלא גבי שוכר לעולם אין גוף
הקרקע יולא מתחת יד המשכיר:
זה נכנס בחוך שלו. השתא משמע
דלריסת הרגל אסור צמודר
הנאה ואפילו ר"ח צן יעקב לא שרי
אלא שותפין משום דבשלו נכנס אבל
בלא שותפים מודה דאסור דקפדי
אדריסת רגל כדמשמע בקוף חזקת
הבנים (ב"ב דף מ: נ:)] וקשה
דצ"ק דמגילה (דף מ. נ:)] תנן
אין צין המודר הנאה מחבירו למודר
ממנו מאלל אלא דריסת רגל וכלים
שאין עושין צהן אוכל נפש ופרין
בגמרא דריסת הרגל הא לא קפדי
ומאי קפדין הא משמע הכא דקפדי
ומפרש ר"ת דהי פריך התם דע"כ
דלריסת הרגל דלא קפדי כמו צנקה
מיידי דאי צההיא דקפדי כגון
בחצר א"כ אפי' נודר הימנו מאלל
יהא אסור מיון דקפדי א"כ מיולא
צו משכירין ותניא צנדרים צפ"ה אין
צין המודר (דף נג:)] וכל דבר
שאין עושה צו אוכל נפש מקום
שמשכירין מיולא צו אסור וכיון דלא
קפדי אמאי אסור והוא הדין דהוה
מזי (6) למימר כלים הא לא קפדי:
כיון

רב אשי ניהוי אנן יאי מההיא גיסא נפל הרי קירב הויקא ואי מאידך
גיסא נפל הרי מיעט הבלא: איתמר בור שעומקה כרחבה רבה ורב יוסף
דאמרי (תרווייהו משמיה דרבה בר בר חנה דאמר משמיה דרבי מני חד
אמר לעולם יש בה הבל עד שיהא רחבה יתר על עומקה וחד אמר ילעולם
אין בה הבל עד שיהא עומקה יתר על רחבה: עבר עליו הראשון ולא
כסהו: וראשון מאימת מיפטר רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו משמיה
דרבה בר בר חנה דאמר משמיה דרבי מני חד אמר משמניהו משתמש
וחד אמר משמיהו לו דליו כתנאי המודלה מים מן הבור ובא חבירו
ואמר לו הנח לי ואני ארלה מים כיון שהניחו משתמש פטור רבי אליעזר
בן יעקב אומר משמיהו לו דליו במאי קמפלגי רבי אליעזר בן יעקב
סבר יש ברירה האי מדידיה קא ממלא והאי מדידיה קא ממלא ורבנן
סברי אין ברירה אמר רבינא ואזרו למעמייהו דתנן השותפין שנדרו הנאה
זה מזה אסורין ליכנס לחצר ר"א בן יעקב אומר זה נכנס לתוך שלו זה
נכנס לתוך שלו במאי קמפלגי ר"א בן יעקב סבר יש ברירה האי לדנפשיה
עייל והאי לדנפשיה עייל ורבנן סברי אין ברירה א"ר אלעזר המוכר בור
לחבירו כיון שמסר לו דליו קנה היכי דמי אי בכספא ליקני בכספא אי
בחוקה ליקני בחוקה לעולם בחוקה יובעי למימר ליה לך חוק וקני וכיון שמסר
לו דליו יכמאן דאמי ליה לך חוק וקני דמי: א"ר יהושע בן לוי המוכר בית לחבירו
כיון

לעולם בחוקה. לצד מסירת דליו צעי לחחוקי ציה ומיהו להכי מהני מסירה דאי בחוקה לחודה

(א) למיל מו. (ב) לעיל כח. (ג) לקמן נג. (ד) לקמן דף ט. (ה) לקמן נג. (ו) [סג]. (ז) [שמות כח]. (ח) [ד"ה סג].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נפל לפני ור"ה חייב הדי"א: (ב) תוס' ד"ה כיון וכו' נכנסו חבירי נמי קנה כל שאילו נכנסו הגר לא קנה נכנסו חבירי נמי לא קנה:

הגהות הגר"א

[א] נמי נכנסו שידועו. י"ב גי' הרמב"ם שד"ע וכו' גי' הרא"ש וטור:

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא

משכוכים. לקמיה מפרש דבר המושך כל העדר אחריו: ה"ד אי **במשיכה.** שהיכה במקל ורמזה לפניו שכן דרך צהמה דקה: ליקני **במשיכה.** למה לי מסירת משכוכים: אי **במסירה.** קני להו שהיה אלא **במסירה** או בחלצו של שניהן של שניהן צהמוכס את הכספיה בצבא בתרא

(דף ע"ו): **קרקשהא** גרסינן. זוג שמקרקש זה לפני העדר והולך כולו אחריו: **עיוא דאולא בריש עדרא.** יש לצעל העדר עז מריף ודך העוים להקד צראש והעדר הולך אחריהם: **עביד לנגדא סמוא.** לעז המושכת מנקה עיניה ונכשלת ונופלת כבורות והעדר אחריה כן כשהמקום נפרע משונאי ישראל ממנה להן פרנסים שאינן מהוגינן: **מתני' כסוה הראשון.** כשנשמתם זו: **וכא השני.** להשתמש בו: **ומלאו מגולה.** כיון שהתלע ושכזר הכסוי: **השני חייב.** והראשון פטור ובגמרא מפרש עד מתי ראשון פטור. אבל לא כסוה ראשון וזה שני ומלאו מגולה ולא כסוה שניהן חייבין ודקתני השני חייב הא אוקימנא [א]: שהניחו ראשון לשני משתמש וסמך עליו שיכסו: **כסוה כראוי.** ועבר עליו השור או חמור ונפל ומת: **פטור.** ובגמרא פריך הוילי וכלאי הוא היכי נפל: **נפל לפניו מקול הכרייה.** צור כרייה ונכנס כורה שכיב לתוכו להרביץ או להעמיק ושור הולך על שפת הבור ושמע קול הפטיש ונצבת ונפל פניו צבור (א): **חייב.** צעל הצור. ואפילו שור שהוא פקח דאמר לקמן (דף נד): צמתיתא צעל הצור פטור דלציני עיוני ומיזל הכא חייב שקול הכרייה ציעתמו. ובגמרא (א) פריך ימא כורה גרס ליה. ל"א לפניו מקול הכרייה צעל הצור חייב דלע"ג דאיכא למימר כורה גרס ליה וצורה גרמא צעלמא הוא דעבד דקי"ל (ז) המציעת את חבירו פטור מדיני אדם ותרוייהו ליפטרו אפי"ה צעל הצור חייב כר' נתן כדמפרש בגמ"ס וזה שמעמי: **לאחריו מקול הכרייה פטור.** כדמפרש בגמרא (א). ואידי דנקט ברישא מקול הכרייה תנא סיפא לאחריו מקול הכרייה: צכלי שור שייכא שכיבה העול והמחרישה. צכלי חמור שייכא קיעיה חבילת צגדים ומרדעת שעל צביו: **ופטור על הכלים.** כדמפרש בגמרא [ג]: **שור חרש שוטע וקטן בו.** מפרש בגמ' [ג]:

בן או צב. כלומר אע"ג דקטנים הן וליכא למימר איבעי להו עיוני ומיזל אפי"ה פטור מגזירת הכתובי שור ולא אדם חמור ולא כלים [ג]: **גב' וראשון עד אימת מיפטור.** היכא דבא השני ונשתמש בו ולא כסוה עד אימת רמיא כולה חיוצא אשני וראשון פטור: **בכדי שידע.** שיבא גם הראשון אחרי כן ויראנו מגולה הואיל ושניהן יודעין שהוא מגולה רמיא חיוצא אחריו: **ושמואל אומר בכדי שידועו.** אע"פ שלא בא ורלוהו חייב בחלקו ולא רמיא כולה אשני דהא לא גילהו דנחייביה משום פומח לשון מורי. לשון אחר עד כדי שידועוהו אפי"ה בא ורלוהו פטור עד שידועוהו ולשון ראשון כשר: **ויכרוף ארויס בו.** אבל לשני שגח ונשתמש בו לא יהיבין שיעורא כולי האי דהוה ליה לחזותי שומרים עלייה: **וארעוה.** קלקלוהו ונעשה רעועה: **ואסו שורים ונפלו ציה.** דאי נפלו ציה גמלים לא מנעוה לן דחייב דהא לגבי גמלים פושע הוא. אף לגבי שורים דאית ליה לאסוקי אדעמיה דגמלים מרעי ליה: ולא

כיון דמסר לו מפתח קנה ה"ד [א] **בכספא בו.** רש"ס מפרש צפ' חוקת הצמים (ב"ב ד' נב): **ושם ד"ה נעל** גבי נעל וגדר כל שהוא צנכסי הגר דנעל היינו שקצב מנעול צדלת לנעלו דהו צנין אבל סגר הדלת צנכסי הגר אין חוקה דאין זה אלא כמבצית ארי מנכסי חבירו ואע"ג דגבי שכירות הצמים אמר רביש מסכת פסחים (דף ז. וסג) **לדשמסר לו מפתחות** הוה נחוקה השוכר לצדוק וה"ה לקניטו ה"מ מוכר ומשכיר צית לחבירו אבל צנכסי הגר מאן מסר ליה דליקני וקשה לר"י דהכא משמע צהדיא דמסירת מפתח לא קני אלא הוה כלאומר לן חוק וקני ודוקא גבי חמץ הוא דמלוי במסירת מפתח דמי שמתח צדו עליו לצדוק כיון שהוא יכול ליכנס צוה הצית לצדוק ומה שפי' דלא קני צנעילת דלת אין נראה דנגיעין צפרק הורק (דף ע"ו): **אומר גבי גט דחזיל אייה ומיחוד ומפתח אלמא נעילה לחוד קניא שלא היה יכול לעשות שום מנעול דשנת היה ואע"פ שאסור לקנות בשבת צנכסי מרע שרי שלא חטרופ דעמו כדלמרי' צפרק מי שמת (ב"ב דף קט): **ושם ובחוקת הצמים** (סג דף נ"ו). נמי מוכח גבי ההוא דמתן אלו דברים שיש להם חוקה ואלו שאין להם חוקה ופריך הגמרא מ"ש רישא ומ"ש סיפא ומשני אמר רבא כל שאילו צנכסי הגר קנה צנכסי חבירו (א) קנה צנכסי הגר לא קנה צנכסי חבירו הכנים מרגולין לתוך הצית הרי זו חוקה צנכסי הגר נמי קנה והיינו טעמא דקנה דמסתמא כשנתן שם מרגולין נעל דלת כדי לשמור אלמא צנעילת דלת סגי ואין לדמות נעילה דלת למבצית ארי דדוקא נתן לרור דסכר מיניה מיא הוא דלמרי' חוקת הצמים (ב"ב דף נ"ג). דהו כמבצית ארי אבל נעל צעל דלת צפני כל אדם ואין מניח אדם ליכנס מוכחא מילתא שהצית שלו וקני צנעילה לחודה והא דאמר התם הצונה פלטרין צנכסי הגר וזה אחר והעמיד להם דלתות קנה אורחא דמילתא נקט שאומו שמעמיד דלתות רגיל לנעלם וה"ה נעל ולא העמיד: **בבד"י שידע.** כלומר שהקול יא שצבור מגולה דמסתמא שמע ושמולא אמר צנעיעה צעלמא לא מחייב דאין סומך אשמיעה עד שידועוהו ורבי יוחנן אמר עד שידועוהו וישכור פועלים ויכרות**

כיון שמסר לו מפתח קנה ה"ד אי **בכספא** ליקני בכספא אי בחוקה ליקני בחוקה לעולם בחוקה ובעי למימר ליה לך חוק וקני וכיון שמסר לו מפתח כמאן דאמר ליה לך חוק וקני דמי אמר ריש לקיש משום ר' ינאי יהמוכר עדר לחבירו כיון שמסר לו משכוכית קנה ה"ד אי במשיכה ליקני במשיכה אי במסירה ליקני במסירה לעולם במשיכה ובעי למימר ליה לך משוך וקני וכיון דמסר לו משכוכית כמאן דאמר ליה לך משוך וקני דמי מאי משכוכית הכא תרגמו קרקשתא ר' יעקב אומר עיוא דאולא בריש עדרא כדרדש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא כד רגיו רעיא על ענא עביד לנגדא סמוא: **מתני' יכסוהו הראשון ובה השני ומצאו מגולה ולא כסוה השני חייב** (א) **יכסוהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור לא כסוה כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב** הנפל לפניו מקול הכרייה חייב לאחריו מקול הכרייה **פטור** ונפל לתוכו שור וכליו ונשתברו חמור וכליו ונתקרו עיניו על הבהמה ופטור על הכלים **ונפל לתוכו שור חרש שומרה וקטן חייב** **יבן או בת עבד או אמה פטור: גב' וראשון עד אימת מיפטור אמר רב בכדי שידע ושמואל אמר בכדי שידועוהו ורבי יוחנן אמר [א] בכדי שידועוהו וישכור פועלים ויכרות ארויס ויכנסו: כסוה כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור: כיון דכסוהו כראוי היכי נפל אמר ר' יצחק בר בר חנה שהתלעו מתוכו איבעיא להו כסוה כסוי שיכול לעמוד לפני שוורים ואין יכול לעמוד צפני גמלים ואתו גמלים וארעוהו ואתו שוורים ונפלי ביה מאי אמרי היכי דמי אי דשכיחו גמלים פושע הוא ואי דלא שכיחו גמלים אנוס הוא לא צריכא דאתו לפרקים מי אמרינן כיון דאתיין לפרקים פושע הוא דאיבעי ליה אסוקי אדעתיה או דלמא כיון דהשתא מיהת ליכא אנוס הוא ת"ש כסוה כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור ה"ד אילימא כראוי לשוורים וכראוי לגמלים היכי נפול אלא לאו כראוי לשוורים ולא**

סו א ב מ"י פ"ב מהל' מיריה הלכה ז סמג עשין פ"ב טושי"ע ח"מ ס"י קלו סעף ד: סו ג מ"י פ"ב מהל' מקי ממון הל' ז סמג עשין סח טושי"ע ח"מ ס"י מ"י סעף כו: סח ד מ"י שם הל' ד טושי"ע שם סעף כב: סכ"ה מ"י שם הלכה י"ח ועי' בהשגות ויבמ"מ טור ש"ע שם סעף לא: ע"ו מ"י שם פ"ב הלכה א סמג שם טושי"ע שם סעף לא: ע"א ז מ"י שם הלכה טו סמג שם טושי"ע שם סעף י"ט: ע"ב ח מ"י שם טושי"ע שם סעף כ: ע"ג ט מ"י שם הלכה ז טושי"ע שם סעף י"ט: ע"ד י מ"י שם הלכה ד ועיין בהשגות ויבמ"מ טושי"ע שם סעף כב:

ארויס וה"ה השני שנתנין לו שיעור זה אלא דלא צנין שידועוהו שכבר ידע ושמולא סבר דלמיד יש לו להושיב שם שומרים שלא יפול שום דבר צבור: **ואתו שוורים ונפלו ביה.** פ"ה דאי נפלו בו גמלים לא מיבעיא לן דחייב דהא לגבי גמלים פושע הוא וכן משמע השלשן ויש ליתן טעם דכבר דאפילו לא שכיחי גמלים כלל יש לחוש שמה יבאו גמלים ויפלו אבל אין לחוש שיערו גמלים ויפלו אחרי כן שוורים:

תא
זה ורלוהו פטור עד שידועוהו ולשון ראשון כשר: **ויכרוף ארויס בו.** אבל לשני שגח ונשתמש בו לא יהיבין שיעורא כולי האי דהוה ליה לחזותי שומרים עלייה: **וארעוה.** קלקלוהו ונעשה רעועה: **ואסו שורים ונפלו ציה.** דאי נפלו ציה גמלים לא מנעוה לן דחייב דהא לגבי גמלים פושע הוא. אף לגבי שורים דאית ליה לאסוקי אדעמיה דגמלים מרעי ליה: ולא

